

УДК 781.68:786.2

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-32>

Мирон ЧЕРЕПАНИН

доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Т. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, 76002

ORCID: 0000-0003-1034-0036

Бібліографічний опис статті: Черепанин, М. (2024). Творчість українських композиторів у радіо-публіцистичних матеріалах архіву Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина). *Fine Art and Culture Studies*, 1, 256–263, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-32>

ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ У РАДІО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ МАТЕРІАЛАХ АРХІВУ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (МІУНХЕН, НІМЕЧЧИНА)

Мета пропонованого дослідження – здійснити аналіз тематико-змістового наповнення радіопередач, присвячених фундаторам української музики, які знаходяться в архіві Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина) та увести їх смисловий дискурс до наукового обігу національного культурологічного простору України. У дослідженні застосовані такі **методи**: описовий – для розкриття музично-комунікаційних текстових матеріалів радіо-передач; біографічний – для аналізу маловідомих сторінок життєтворчості фундаторів української музики; класифікації та типології – для характеристики жанрових особливостей радіо-трансляцій; контент-аналізу – для розкриття ідейно-концептуального наповнення радіо-передач; метод систематизації – використано для узагальнення результатів дослідження, формулювання висновків. **Наукова новизна** дослідження полягає у тому, що вперше характеризується контент радіо-трансляцій про українських композиторів на «Радіо “Свобода”» періоду кінця ХХ століття, записи яких передані редакцією до аудіо-фондів фонотеки Українського Вільного Університету; вперше аналізуються інтерв’ю з провідними діячами української діаспори та фіксується музичний ілюстративний матеріал, виконавцями якого були хоріві колективи та видатні українські артисти, які презентували наше національне мистецтво в світовому полікультурному середовищі. **Загалом**, радіо-передачі «Радіо “Свобода”», в яких висвітлювалися життєтворчості корифеїв української музики, зокрема Миколи Лисенка, Станіслава Людкевича, Нестора Нижанківського, Антіна Рудницького, Бориса Кудрика, мають суттєву наукову цінність для дослідження як соціокультурного простору української діаспори, так і для сучасного національного середовища України, оскільки утворюють високий професійний рівень нашого музичного мистецтва в світі та транслюють задекларовану в радіо-записах національну ідею в теперішні часи лихоліття російсько-української війни.

Ключові слова: публіцистика, музична радіо-публіцистика, творці музичної культури Великої України та Східної Галичини, українські композитори, М. Лисенко, С. Людкевич, Н. Нижанківський, Б. Кудрик, А. Рудницький, архів Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина).

Myron CHEREPANYN

Doctor of Arts, Professor, Professor at the Department of Ukrainian Musical Studies and Folk-Instrumental Art of the Educational and Scientific Institute of Arts, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57 T. Shevchenko str., Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76002

ORCID: 0000-0003-1034-0036

To cite this article: Cherepanyn, M. (2024). Tvorchist ukrainskykh kompozytoriv u radio-publitsystychnykh materialakh arkhivu Ukrainskoho Vilnoho Universytetu (Miunkhen, Nimechchyna) [Creativity of Ukrainian composers in the radio journalistic materials of the archive of the Ukrainian Free University (Munich, Germany)]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 256–263, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-32>

CREATIVITY OF UKRAINIAN COMPOSERS IN RADIO AND JOURNALISM MATERIALS OF THE ARCHIVE OF THE UKRAINIAN FREE UNIVERSITY (MUNICH, GERMANY)

The purpose of the proposed study is to analyze the thematic and substantive content of radio programs dedicated to the founders of Ukrainian music, which are in the archive of the Ukrainian Free University (Munich, Germany), and to introduce their semantic discourse into the scientific turnover of the national cultural space of Ukraine. The following methods were applied in the study: descriptive – to reveal the musical and communicative textual materials of radio broadcasts; biographical – to analyze the little-known pages of the life of the founders of Ukrainian music; classification and typology – to characterize the genre features of radio broadcasts; content analysis – to reveal the ideological and conceptual content of radio programs; the method of systematization – used to summarize the results of the study, formulate conclusions. The scientific novelty of the research consists in the fact that for the first time, the content of radio broadcasts about Ukrainian composers on Radio «Svoboda» of the late XX century is characterized, the records of which were transferred by the editors to the audio funds of the record library of the Ukrainian Free University; for the first time, interviews with leading figures of the Ukrainian diaspora are analyzed, and musical illustrative material is recorded, the performers of which were choral groups and outstanding Ukrainian artists who presented our national art in the world's multicultural environment. In general, the radio programs of Radio «Svoboda», which covered the life works of Ukrainian music coryphées, in particular, Mykola Lysenko, Stanislav Liudkevych, Nestor Nyzhankivskiy, Antin Rudnytskyi, Borys Kudryk have significant scientific value for the study of both the sociocultural space of Ukrainian contemporary national environment of Ukraine, as they prove the high professional level of our musical art in the world and broadcast the national idea declared in the radio recordings in the present hardest times of the Russian-Ukrainian war.

Key words: journalism, musical radio journalism, creators of musical culture of Great Ukraine and Eastern Galicia, Ukrainian composers, M. Lysenko, S. Liudkevych, N. Nyzhankivskiy, B. Kudryk, A. Rudnytskyi, archive of the Ukrainian Free University (Munich, Germany).

Актуальність проблеми. Ціннісна орієнтація українського суспільства на початку ХХІ століття все більше звернена до осмислення соціокультурного історичного досвіду, який творився на теренах інонаціонального середовища. «Самобутні зразки української художньої культури формувались не лише на рідній землі, у нерозривному зв'язку зі своїм народом, але й створювались поза її межами митцями, що силою обставин були відірвані від батьківщини» (Карась, 2012, с. 10), – зазначає Ганна Карась. Консолідації українців у еміграційному просторі сприяла радіо-публіцистика, зокрема передачі, в яких висвітлювалися життєписи та транслиювалися творчі здобутки корифеїв української музики. Одним із осередків збереження записів цих радіо-ефірів став архів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина). Зафіксований радіо-публіцистичний матеріал сьогодні є вартісним джерелознавчим документом для досліджень соціокультурологічних процесів у іноетнічному світовому просторі, тому актуальним є розгляд культурно-мистецьких радіопередач.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Джерелознавча праця Степана Максимюка «З історії українського звукозапису та дискографії» (Максимюк, 2003) засвідчує багатство українського звукозапису в світовому

полікультурному просторі. Досягнення радіо-публіцистики в українській діаспорі розглядаються в розділі монографії Г. Карась (Карась, 2012, с. 861–867). Музикознавиця досліджує музичні передачі Америки, Канади, Чехо-Словаччини, Югославії, Німеччини, Швейцарії, Італії, Аргентини, Великої Британії, Парагваю, Австралії. Висвітлюючи мистецьке радіомовлення Німеччини, авторка представляє передачі, зокрема берлінського радіо. Наш розділ монографічного видання «Оцифрування національної аудіо-музичної спадщини з архіву Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина): історія, сучасність, перспективи» (Дутчак, Черепанин, 2023, с. 200–221) представляє різноаспектний аналіз аудіо-архіву Українського Вільного Університету. У виданні зазначено, що власне звукові файли радіо-передач вимагають глибшого дослідження.

Мета дослідження – здійснити аналіз тематико-змістового наповнення радіопередач, присвячених фундаторам української музики ХХ століття, які знаходяться в архіві Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина) та увести до наукового обігу національного культурологічного простору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Музичні аудіо-фонди УВУ на сьогоднішній час «...відіграють важливу роль не тільки у збере-

женні та вивченні музичної спадщини українського народу, але й у поширенні і популяризації знань про музичне життя та діяльність українців в країнах вільного світу» (Дутчак, Черепанин, 2023, с. 212). Архівне музичне зібрання радіо-передач було передане УВУ українською редакцією «Радіо “Свобода”». Опрацювання раритетних звукозаписів дало можливість нам систематизувати їх за жанровими ознаками. Власне радіо-матеріали ми зарахували до серії «Музичних передач української редакції радіо “Свобода”». Ці публіцистичні взірці є чітко структуровані, а також «...більшість з них несуть інформативно-пізнавальний характер, доповнений підібраним музичним супроводом» (Дутчак, Черепанин, 2023, с. 215). Для аналізу взято записи трансляцій періоду 1960–1980 років.

Привертає увагу радіо-передача про українського композитора Нестора Нижанківського, присвячена 20-річчю від дня смерті митця. На коробці плівкової бобіни є запис 25. 12. 1960. Публіцистка Ганна Бойчук-Щепко стисло повідомляє слухачів про західноукраїнського композитора Нестора Нижанківського. Вона наголошує, що його твори на жаль були втрачені дружиною Меланією під час арешту в Празі. Перебуваючи на еміграції, вона займалася збором неопублікованих п'єс задля їх видання. Композиції Н. Нижанківського виконуються на концертах фортепіанної музики і найбільш популярними є Прелюдія «Не бий, сину, коня в головоньку», солоспіви «Засумуй трембіто», «Вже осінь». Журналістка представляє інтерпретацію згаданої інструментальної п'єси піаністкою Іванною Приймою у Нью-Йорку.

Вартісним аспектом радіо-передачі є інтерв'ю-спогади І. Прийми про Нестора Нижанківського, які вияскравлюють портрет митця. Мова йде про зустріч з композитором у Стрию на концерті Марії Шикун-Коломийченко, співачки з Великої України у 1919 році. Іванна Прийма їй акомпанувала, а після завершення концерту за куліси прийшов Нестор Нижанківський з запрошенням відвідати їх у Завадові. На другий день співачка та акомпаніаторка прибули на парафію до о. Остапа Нижанківського. Піаністка зазначає, що «...це був незабутній вечір для мене. Я пізнала його батька, його маму. Був там також приятель Нестора Нижанківського скрипак Роман При-

даткевич. Нестор грав свої композиції. Роман грав на скрипці, Коломийченко співала, я рівно ж грала, а батько о. Остап Нижанківський про музику з нами дискутував» (Радіо-передача про Нестора Нижанківського, 1960). Іванна Прийма словесно передає портрет композитора: «...як людина з вигляду був пристійний, мужчиною, середнього росту і елегантно себе тримав. В товаристві був приємний, дотепний, веселий» (Радіо-передача про Нестора Нижанківського, 1960). Вона відзначає, що Н. Нижанківський був надзвичайним імпровізатором, створював прекрасні композиції, дуже мелодійні пісні, які завжди торкалися сердець слухачів.

Журналістка в радіо-програмі стверджує, що твори львівського митця виконуються і в європейському музичному просторі. Ілюстрацією до її слів був солоспів «Вже осінь» на слова Меланії Семаки, який прозвучав у радіопередачі у виконанні тенора Мирослава Скала-Старицького.

До 20-ти річчя смерті Нестора Нижанківського є ще один радіо-публіцистичний матеріал без зазначення дати виходу в ефір, який зберігається в архіві УВУ. Прізвище та ім'я ведучого програми на сьогоднішній час, на жаль, не можемо встановити. Журналіст характеризує його як одного з фундаторів української музики, котрий разом з С. Людкевичем, В. Барвінським, А. Рудницьким творили професійну композиторську школу в Східній Галичині. «Композитор вирізнявся гострим відчуттям українських народних пісенних мотивів, які талановито перетворював на оригінальні твори, відзначені високим рівнем професійної майстерності» (Радіо-передача про Нестора Нижанківського, Б. д. 1960), – зазначає журналіст. Радіо-публіцистичний матеріал ілюструється композиціями: солоспівом «Минули літа молодії» на слова Тараса Шевченка у виконанні тенора Ореста Руснака, колядою «Бог природу» в опрацюванні Н. Нижанківського, проінтерпретованою хором «Сурма» (диригент Іван Охримович), вокальним дуетом «Люблю дивитись» на слова О. Кониського (виконавці не зазначені). Коментуючи твори львівського митця, журналіст наголошує, що композитор творив «...на висоті європейських вимог у музичному мистецтві і одночасно надавав кожному музичному творові національної виразності, а також він (Н. Нижанківський – М. В.) підніс україн-

ську музику до рівня національної зрілості» (Радіо-передача про Нестора Нижанківського, Б. д. 1960). Музикознавчі коментарі є дуже промовистими, зокрема журналіст характеризує композитора як ніжного лірика, сповненого творчим горінням. Свідченням цього є його опрацювання коляди «Бог ся рождає» у виконанні хору «Сурма».

У радіопередачі повідомляється, що під час війни знищено багато творів композитора. З його творчої спадщини не все опубліковано, не вийшла також друком в Україні й монографія про Нестора Нижанківського. Але відрядно, що твори галицького митця виконуються далеко за межами Батьківщини, а співачка Євгенія Зарицька здійснила запис на платівку солоспівів композитора. Журналіст підкреслює літературно-мемуарну працю дружини композитора Меланії Нижанківської. Проаналізовані радіо-публіцистичні матеріали про Н. Нижанківського виконують аксіологічну функцію і є ґрунтовним доповненням у сфері «нижанківствознавства» (Романюк, Молчко, 2023, с. 317).

Радіопрोगрама про композитора Бориса Кудрика розпочинається оглядом радянського посібника для педагогічних шкіл «Співи та музика» за редакцією М. Гордійчука. Журналіст наголошує, що у виданні випущено багато імен українських композиторів, зокрема львівського композитора Бориса Кудрика, автора хорів, мініатюр для фортепіано та кантат. Відомо, що твори митця залишилися в рукописах. Лише незначну частину спадщини композитора вдалося вивезти в еміграцію.

Своїми спогадами про Бориса Кудрика у передачі ділиться співачка і піаністка Іванна Прийма. Будучи особисто знайомою з композитором, в інтерв'ю вона зазначає, що «...це була людина надзвичайно талановита, я можу сказати, що це була ходяча музична енциклопедія» (Радіо-передача про Бориса Кудрика, Б. д. 1960). Артистка не раз виступала разом з ним на концертах і відчувала його творчий стиль, манеру виконання. Вона зауважила, що під час виступу він нерідко починав імпровізувати, створюючи свої композиції.

Борис Кудрик зробив значний вклад в українську музичну культуру. На жаль, він був заарештований більшовицькою владою. Творчість композитора у передачі ілюстрована кантатою «Вибір гетьмана» на слова Т. Шевченка, яку

Б. Кудрик написав у 1935 році, присвятивши їй 35-літтю утворення «Коломийського Бояна». Рукопис пропав в окупованому більшовиками Львові. В еміграції відтворити твір вдалося композиторові Миколі Фоменку. У радіо-передачі кантата прозвучала у виконанні хору «Думка» з Нью-Йорка під керуванням Леонтія Крушельницького.

Радіо-публіцистичний матеріал звукозапису передачі «Музична скринька» присвячений 5-літтю від дня смерті українського композитора Миколи Фоменка. Здійснюючи комунікаційно-просвітницьку функцію, журналістка Ганна Бойчук ознайомлює слухачів з віхами життя митця. Вона зазначає, що харківський композитор народився в Ростові над Доном, закінчив Харківський музично-драматичний інститут, працював диригентом, піаністом, педагогом, а також музичним рецензентом і редактором видавництва «Мистецтво». Після другої світової війни виїхав до США, де продовжив педагогічну діяльність, викладав в Українському музичному інституті в Нью-Йорку. Відомі його творчі виступи в США і Канаді. Композитор залишив мистецький спадок – дві симфонії, дві сюїти для симфонічного оркестру, концерт для фортепіано й оркестру, три опери («Івасик-Телесик», «Маруся Богуславка», «Ганна» (не закінчена), інші інструментальні та вокальні твори. «Творчість Фоменка викристалізувалася на українському фольклорі, – зазначає автор передачі Ганна Бойчук, – то ж зрозуміло, що в ній знаходимо багато народних мелодій» (Радіо-передача про Миколу Фоменка, Б. д. 1965).

У радіо-передачі прозвучали композиції М. Фоменка: пісня «Ой чого ж ти, Дніпре» в опрацюванні митця, яку проінтерпретував Йосип Гошуляк під акомпанемент Оксани Бризгун-Соколик, хор «Журавель» у виконанні колективу Українського музичного інституту з Філадельфії (диригент Юрій Орацький, акомпаніатор Оксана Білик), вокальний твір «Діво Маріє» заспівала Ізабелла Фоменко під органний супровід композитора. Звукозапис є вартісним джерелом, яке засвідчує високий професійний рівень змістового наповнення, а також фіксує виконавські особливості українських артистів, котрі представляли нашу культуру в інонаціональному середовищі.

Архівний звукозапис радіо-передачі випуску «Говорить радіо «Свобода», присвячений твор-

чості українського композитора Антона Рудницького і побудований на музичному матеріалі його симфонічної кантати «Посланіє» на слова Тараса Шевченка. Цей твір представлений слухачській аудиторії у виконанні хору «Кобзар» з Філадельфії (США) під батотою автора під час концерту в Нью-Йорку. «Виконанням кантати «Посланіє», – зазначає журналіст, – урочисто закінчився шевченківський ювілейний рік у Сполучених Штатах Америки» (Радіо-передача про Антона Рудницького, 1962).

Окреслюючи його композиторські здобутки, журналіст наголошує на значному музичному надбанні, а саме «...опері «Довбуш», симфонічній поемі «На світанку», «Пролозі до «Моїсея» на вірші Івана Франка, «Січневій кантаті», присвяченій проголошенню незалежності Української Народної Республіки у 1918 році» (Радіо-передача про Антона Рудницького, 1962). З 1937 року митець перебував у США.

Архів УВУ зберігає дві раритетні радіо-передачі, присвячені фундатору української музики Миколі Лисенку. Перший запис починається його солоспівом «Ой чого ти почорніло, зеленее поле» на вірші Т. Шевченка. «Немає в світі української людини, – наголошує журналіст, – якій не було б відоме ім'я основоположника української класичної музики Миколи Лисенка, чий день народження 22 березня відзначає радіо «Свобода» оцим пересиланням» (Радіо-передача про Миколу Лисенка, 1960). Публіцист розповідає про окремі віхи життя київського митця. Відомо, що М. Лисенко опрацював багато народних пісень. Слухачам пропонувано солоспів «Без тебе, Олесю» у виконанні тенора Василя Тисяка, а партію фортепіано виконував Ігор Соневицький.

Журналіст зазначає, що М. Лисенко в 1904 році наперекір владі «...заснував у Києві музично-драматичну школу, в основі праці якої лежала тільки українська музика і пісня» (Радіо-передача про Миколу Лисенка, 1960). Автор програми наголошує, що зі школи корифея національної культури вийшли всі відомі наші композитори і диригенти: К. Стеценко, Я. Степовий, М. Леонтович, О. Кошиць та багато-багато інших, в тому числі і західно-українських композиторів.

У передачі йде мова про значне розширення Лисенком церковно-музичного репертуару. Слухачам представлено для прослуховування

«Різдвяні псалми» М. Лисенка у виконанні українського хору в Нью-Йорку під диригуванням Івана Трухлого.

Журналіст зазначає, що крім «Наталки Полтавки» та «Богдана Хмельницького» в радянській Україні не ставляться такі його опери як «Чорноморці» і «Утоплена», не використовується музика М. Лисенка до вистави В. Шекспіра «Гамлет». Ця заувага стосується і творів М. Лисенка для дітей. В репертуарах театрів юного глядача відсутні такі чудові дитячі опери як «Пан Коцький», «Зима і весна», «Коза-Дереза». Крім того, події культурного життя української еміграції не обходяться без творів нашого музичного класика. От наприклад, на вокальному концерті, підготованому Клавдією Тарановою у Нью-Йорку, між творами західноєвропейської класики її оперний колектив виконав «Чорноморці» Миколи Лисенка. Слухачам радіопередачі запропоновано прослухати завершальну частину цього твору.

«З особливою любов'ю відносився Микола Лисенко до поетичних скарбів Шевченкового слова, – зазначає автор радіо-програми. – На тексти Тараса Шевченка М. Лисенко написав 83 вокальні твори під спільною назвою «Музика до “Кобзаря”». Про їх повне видання в Україні навіть не говорять» (Радіо-передача про Миколу Лисенка, 1960). Завершується трансляція фрагментом з кантати «Іван Підкова» на вірші українського Пророка у виконанні хору «Сурма» з Торонто під керівництвом Юрія Головка.

67-й річниці від смерті фундатора української музики Миколи Лисенка присвячена наступна радіо-трансляція. Текстове наповнення та ілюстративний матеріал випуску ґрунтувався на повторенні запису передачі, підготовленої редакцією «Радіо “Свобода”» до 130-й річниці від дня народження митця у 1972 році. У радіо-програмі взяли участь музикознавець Василь Витвицький, композитор Антін Рудницький, а також літературознавець з США Юрій Гайдар. Супровідний текст і режисура Миколи Донченка.

Початок передачі ілюструвався хоровим твором «Вічний революціонер» М. Лисенка на слова Івана Франка. На тлі цього гімну подається виступ музикознавця В. Витвицького, який висвітлює значення внеску наддніпрянського композитора у розвиток української

музики. «У своїй творчості і музичній діяльності Микола Лисенко йшов з духом своєї доби. Це власне була доба пробудження національних течій у європейській музиці» (Радіо-передача про Миколу Лисенка, Б. д. 1979), – говорить доповідач. Всебічний унікальний талант композитора проявився як в опрацюваннях народних пісень, так і у великих хорово-оркестрових кантатах. Він не замикався в тиші музичних салонів, а працював для народу і жив з народом (організував хор, з яким подорожував Україною). М. Лисенко опирався на ідейну та мистецьку самобутність, тісний зв'язок з життям і долею народу. Ілюстрацією до висловлених думок прозвучав солоспів «Безмежне поле» на слова Івана Франка.

Радіоэфір продовжує композитор Антін Рудницький, який поділився своїми спогадами про харківське прем'єрне виконання опери «Тарас Бульба» надніпрянського композитора 15 січня 1928 року. «М. Лисенко перший відкрив майбутнім композиторам шлях до створення української національної опери згідно з вимогами світової музики» (Радіо-передача про Миколу Лисенка, Б. д. 1979), – зазначає галицький митець. Постановкою опери займалися Антін Рудницький, Сергій Каргацький, Анатоль Петрицький. Першу виставу відвідали тодішній нарком освіти Микола Скрипник, а також дочка автора лібрето Людмила Старицька-Черняхівська.

Спогадовий контент Юрія Гайдара опирається на висвітлення присяги самовідданої праці на відродження України тоді ще студентів Михайла Старицького та Миколи Лисенка під час похорону Тараса Шевченка. Згодом київський композитор як діяч «Громади» жертвовно працює на цьому поприщі і є одним з її керівників. Ю. Гайдар наголошує, що М. Старицький, М. Міхновський засвідчували сильний політичний темперамент та відвагу М. Лисенка. Музичний діяч пропагував українську народну творчість, боровся проти Указу про заборону української мови. «Серед розпалу поліційних переслідувань, – зазначає літературознавець, – М. Лисенко не побоявся одного разу виконати з естради зі своєю оркестрою музику до гімну “Ще не вмерла Україна”, що її сам скомпонував на слова Павла Чубинського» (Радіо-передача про Миколу Лисенка Б. д. 1979). Змістовий контент поглибив музичний фрагмент «Боже вели-

кий, єдиний» на слова О. Кониського у виконанні хорів «Кобзар» з США та Українського хор з Відня (диригенти А. Рудницький, А. Гнатишин).

В архіві УВУ зберігається запис передачі Радіо «Свобода», присвячений дню смерті українського композитора Станіслава Людкевича. Стисло подається біографія митця та висвітлюється його творчість. «Як і інші композитори Західної України, С. Людкевич у музиці був поміркованим модерністом з нахилом до імпресіонізму», – підкреслює радіо-журналіст, – в українській музичній культурі він залишив непроминальний слід своїми кантатами, творами для хору, романсами, п'єсами для скрипки і фортепіано, а також обробками народних пісень» (Радіо-передача про Станіслава Людкевича, 1980).

Найбільшу славу композиторові принесла його кантата-симфонія «Кавказ» на слова Т. Шевченка. Слухачам транслювалася перша («Прометей») і друга («Не нам на прю») частини цього твору у виконанні Львівської хорової капели «Трембіта» (диригент М Колесса).

У наступній передачі, вшановуючи пам'ять про фундатора української культури С. Людкевича, музично озвучувалася третя («Хортам і гончим слава») і четверта («Борітеся – поборе!») частини кантати-симфонії «Кавказ» на вірші Т. Шевченка. (Радіо-передача про Станіслава Людкевича, Б. д. 1980). Художнє змістове наповнення цієї героїчно-епічної композиції, яка представлена в радіо-передачі, будило національну свідомість в українців еміграційного світового простору.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Радіо-передачі архівних фондів Українського Вільного Університету, у яких представлені життєтворчі здобутки корифеїв нашої національної музики, сьогодні становлять вартісний науковий пласт для дослідження комунікаційного впливу радіосфери медійного простору на українців в інонаціональному середовищі. Вони відзначаються тематичною актуальністю, професійним літературним рівнем, доступністю інформації, простотою викладу матеріалу. Художньо-патріотичне тематико-змістове наповнення аналізованих радіо-ефірів доводить їх значний вплив на формування світоглядних орієнтирів у свідомості наших громадян в еміграції.

Транслявання мистецьки-вартісних композицій М. Лисенка, Н. Нижанківського, С. Людкевича, А. Рудницького, Б. Кудрика вказує на високий культурно-естетичний рівень цих

радіо-передач. Проведений аналіз архівних радіо-матеріалів дає підґрунття для подальших досліджень у царині еміграційної радіо-журналістики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дутчак В. Г., Черепанин М. В. Оцифрування національної аудіо-музичної спадщини з архіву Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина): історія, сучасність, перспективи. *Digital transformations in culture: scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. С. 200–221.
2. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. 1164 с.
3. Максимюк С. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів ; Вашингтон: Видавництво Українського Католицького Університету, 2003. 288 с.
4. Радіо-передача про Антона Рудницького. 27. 05. 1962. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
5. Радіо-передача про Бориса Кудрика. Б.[без] д.[дати] 1960. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
6. Радіо-передача про Миколу Лисенка. Б.[без] д.[дати] 1979. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
7. Радіо-передача про Миколу Лисенка. 20. 03. 1960. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
8. Радіо-передача про Миколу Фоменка. Б.[без] д.[дати] 1965. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
9. Радіо-передача про Нестора Нижанківського. 25. 12. 1960. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
10. Радіо-передача про Нестора Нижанківського Б.[без] д.[дати] 1960. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
11. Радіо-передача про Станіслава Людкевича. Б.[без] д.[дати] 1980. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
12. Радіо-передача про Станіслава Людкевича. 14. 09. 1980. *Джерело надходження: Архів звукозаписів Українського Вільного Університету в Мюнхені (Німеччина)*, 2023.
13. Романюк Л., Молчко У. Культурологічно-біографічний наратив життєтворчості Нестора Нижанківського в часописі «Свобода». *Культурологічний альманах*. Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Видавничий дім «Гельветика», 2023. Випуск 3. С. 312–318.

REFERENCES:

1. Dutchak V. H., Cherepanyn M. V. (2023). Otsyfruvannya natsionalnoi audio-muzychnoi spadshchyny z arkhivu Ukrainkoho Vilnoho Universytetu (Miunkhen, Nimechchyna): istoriia, suchasnist, perspektyvy. [Digitization of the national audio-music heritage from the archive of the Ukrainian Free University (Munich, Germany): history, modernity, perspectives.] *Digital transformations in culture: scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». S. 200–221. [in Ukrainian].
2. Karas H. (2012). Muzychna kultura ukrainkoi diaspory u svitovomu chasoprostori KhKh stolittia: monohrafiia. [Musical culture of the Ukrainian diaspora in the world time-space of the 20th century: monograph]. Ivano-Frankivsk: Tipovit. 1164 s. [in Ukrainian].
3. Maksymiuk S. (2003). Z istorii ukrainkoho zvukozapysu ta dyskografii. [From the history of Ukrainian sound recording and discography]. Lviv ; Vashynhton: Vydavnytstvo Ukrainkoho Katolytskoho Universytetu. 288 s. [in Ukrainian].
4. Radio-peredacha pro Antona Rudnytskoho. 27. 05. 1962. (2023). [Radio program about Anton Rudnytskyi. 27. 05. 1962]. *Dzherelo nadkhodzhenia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainkoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
5. Radio-peredacha pro Borysa Kudryka. (B.[bez] d.[daty]). (2023). [Radio program about Boris Kudryk. (B.[without] d.[date])]. *Dzherelo nadkhodzhenia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainkoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
6. Radio-peredacha pro Mykolu Lysenka. 1979. (2023). [Radio program about Mykola Lysenko. 1979]. *Dzherelo nadkhodzhenia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainkoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].

7. Radio-peredacha pro Mykolu Lysenka. 20. 03. 1960. (2023). [Radio program about Mykola Lysenko. 20. 03. 1960]. *Dzherelo nadkhodzhennia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainskoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
8. Radio-peredacha pro Mykolu Fomenka. (B.[bez] d.[daty]). (2023). [Radio program about Mykola Fomenko. (B.[without] d.[date])]. *Dzherelo nadkhodzhennia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainskoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
9. Radio-peredacha pro Nestora Nyzhankivskoho. 25. 12. 1960. (2023). [Radio program about Nestor Nyzhankivskiy. 25. 12. 1960]. *Dzherelo nadkhodzhennia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainskoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
10. Radio-peredacha pro Nestora Nyzhankivskoho (B.[bez] d.[daty]). (2023). [Radio program about Nestor Nyzhankivskiy (B.[without] d.[date])]. *Dzherelo nadkhodzhennia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainskoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
11. Radio-peredacha pro Stanislava Liudkevycha. (B.[bez] d.[daty]). (2023). [Radio program about Stanislav Lyudkevich. (B.[without] d.[date])]. *Dzherelo nadkhodzhennia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainskoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
12. Radio-peredacha pro Stanislava Liudkevycha. 14. 09. 1980. (2023). [Radio program about Stanislav Lyudkevich. 14. 09. 1980.]. *Dzherelo nadkhodzhennia: Arkhiv zvukozapysiv Ukrainskoho Vilnoho Universytetu v Miunkheni (Nimechchyna)*. [in Ukrainian].
13. Romaniuk L., Molchko U. (2023). Kulturolohichno-biografichni naratyv zhyttietvorchosti Nestora Nyzhankivskoho v chasopysi «Svoboda». [Cultural-biographical narrative of Nestor Nyzhankivskiy's creative life in the magazine «Freedom»]. *Kulturolohichniy almanakh*. Kyiv: Ukrainskiy derzhavnyi universytet imeni Mykhaila Drahomanova, Vydavnychiy dim «Helvetyka». Vypusk 3. S. 312–318. [in Ukrainian].